

I

(Beslutninger og resolutioner, henstillinger og udtalelser)

UDTALELSER

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

490. PLENARMØDE DEN 22. OG 23. MAJ 2013

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Den sociale dimension af Den Europæiske Økonomiske og Monetære Union« (sonderende udtalelse)

(2013/C 271/01)

Ordfører: **Luca JAHIER**

Medordfører: **Georgios DASSIS**

Den 24. januar 2013 besluttede formanden for Det Europæiske Råd under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Den sociale dimension af Den Europæiske Økonomiske og Monetære Union«

(sonderende udtalelse).

Det forberedende arbejde henvistes til underudvalget for en social dimension af Den Europæiske Økonomiske og Monetære Union, som vedtog sin udtalelsen den 23. april 2013 med et flertal af stemmerne og 1 imod.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 490. plenarforsamling den 22.-23. maj 2013, mødet den 22. maj, følgende udtalelse med 161 stemmer for, 50 imod og 47 hverken for eller imod:

1. Resumé af forslagene

1.1 Der er stadig ingen **europæisk økonomisk, social og politisk union**. Den monetære union blev lanceret uden en tilstrækkelig udbygget økonomisk og social dimension, men med store økonomiske og sociale konsekvenser. Der arbejdes nu hen imod en finansiel og fiskal union og en bankunion, men der er ikke afsat de nødvendige midler på EU's budget til en politik, der kan understøtte økonomisk vækst og social samhørighed. Samtidig er udviklingen i retning mod en social og politisk union gået i stå. En monetær union kan imidlertid ikke eksistere uden en økonomisk og social union og omvendt: De understøtter og forstærker hinanden. Sammen bør de skabe et mere vedkommende Europa forankret i virkeligheden. Et Europa, som borgerne kan forholde sig til, og som investorer, producenter, arbejdstagere og forbrugere kan have tillid til og

føler et tilhørsforhold til. Et mere dynamisk Europa, der er i stand til at øge konkurrenceevnen, den intelligente og inklusive vækst, de økonomiske muligheder, beskæftigelsen, og hvor alle sociale rettigheder er garanteret. Uden denne balance har en politisk union ingen fremtid.

1.2 Mellem 2008 og februar 2013 steg arbejdsløsheden i EU-27 fra 7 % til 10,9 %, mens tallet i euroområdet nåede helt op på 12 % - i alt er 26,4 mio. arbejdsløse. Arbejdsløsheden er steget i 19 lande og faldet i 8. 5,7 mio. unge er i dag arbejdsløse i EU-27 (23,5 %), hvorimod den samlede arbejdsløshed i

begyndelsen af 2013 i USA androg 7,7 % og i Japan 4,2 % ⁽¹⁾. Disse tal går stik imod Europa 2020-strategiens målsætninger, og EØSU mener derfor, at det må have allerhøjeste prioritet at få vendt vores faldende konkurrenceevne, skabe mere vækst, få flere i arbejde og mindske fattigdommen. Det er helt afgørende, at der etableres en styrket mekanisme til at overvåge effekten af de økonomiske og monetære politikker på den sociale situation og arbejdsmarkedet i medlemsstaterne, og at social- og beskæftigelsespolitikkerne føjes til de nationale økonomiske politikker, der overvåges som led i det europæiske semester. Ifølge EØSU haster dette på grund af ovenstående alarmerende tal, og oveni er det i fuld overensstemmelse med artikel 9 i TEUF, som omhandler Unionens sociale mål og mål for bæredygtig udvikling. Den sociale dimension af ØMU'en har brug for tydeligt definerede instrumenter, indikatorer og kvalitative og kvantitative mål, der er lige så effektive som ØMU'ens økonomiske og finansielle forpligtelser. Men mere end noget andet påhviler det lederne i EU igen at få gjort den europæiske tanke vedkommende for borgerne.

1.3 Sideløbende med tiltagene hen imod en tættere finansiel og fiskal union og bankunion bør der iværksættes et nyt **europæisk socialt handlingsprogram**. Programmet bør fastlægge klare **konkrete mål**, kvalitative såvel som kvantitative, med udgangspunkt i og med henblik på at forbedre målene for **Europa 2020**, først og fremmest med det formål at understøtte genindustrialiseringen af Europa, **nedbringe og udrydde massearbejdsløshed, sikre grundlæggende sociale rettigheder, fremme iværksættervirksomhed og nye job, bekæmpe fattigdom, understøtte social inklusion, muliggøre sociale investeringer, fremme videreudgående uddannelse og erhvervsuddannelse og udvikle sociale styrings-systemer** og et **deltagelsesbaseret engagement** i det europæiske projekt. Det nye europæiske sociale handlingsprogram bør gennemføres i hele EU med ikke-lovgivningsmæssige og lovgivningsmæssige foranstaltninger, afhængigt af hvad der fungerer bedst, og gennem et forstærket samarbejde. Det bør omfatte den **europæiske genopretningsplan, den sociale investeringspakke, sociale konsekvensanalyser, den europæiske ungdomsgaranti og det europæiske kvalifikationspas** og samtidig sikre respekten for den **horisontale sociale klausul, grundlæggende sociale rettigheder og aktivt medborgerskab**. Programmet bør endvidere undersøge og fremme EU-borgernes ret til en garanteret minimumsindkomst.

1.4 EØSU foreslår, at der **overvejes to nye initiativer**: 1) udstedelse af **europæiske sociale obligationer** til finansielt levedygtige sociale investeringsprojekter gennem en **europæisk fond for sociale foranstaltninger**, som de kompetente

EU-myndigheder hjælper med at etablere, men som finansieres, ejes og kontrolleres på gennemsigtig vis af civilsamfundsaktører (private, virksomheder og offentlige); 2) etablering af et **europæisk uddannelsesnetværk for arbejdsløse arbejdstagere**, der skal tilbyde langsigtede uddannelsesmuligheder af kvalitet, der giver de kompetencer, der er brug for på arbejdsmarkedet gennem udstedelse af **uddannelsesvouchere, der gælder på tværs af landegrænser**, og meritgivende udvekslingsordninger i stil med Erasmus for at hjælpe arbejdsløse arbejdstagere i en ny retning uddannelsesmæssigt, udvikle nye kognitive og faglige kvalifikationer og åbne nye karrieremuligheder og igen få dem ud på det europæiske arbejdsmarked. Samtidig kræver et Europa med fri bevægelighed et mere sikkert og ajourført grundlag for mobilitet (f.eks. reel ret til information og hjælp til dem, som arbejder i andre medlemsstater) for at gøre det lettere for borgerne i EU at flytte, når de søger arbejde i hele EU, og således at der konkurreres på lige vilkår, og grundlæggende sociale rettigheder og kollektive overenskomster respekteres.

2. Økonomisk styring kræver en social dimension

2.1 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg har officielt efterlyst en markant optrapning af tiltagene i retning mod en **økonomisk, social og politisk union**.

2.2 En **økonomisk union** bør inkludere en **finansiel union** og en **bankunion** med en fælles indskudsgarantiordning, en fælles afviklingsfond og overvågning i hele EU. En **fiskal union** bør baseres på fælles gældsinstrumenter, budgetdisciplin, finanspolitisk konsolidering og en mere **dynamisk europæisk vækstmodel**, som borgerne kan forholde sig til, og investorer, producenter, arbejdstagere og forbrugere have tillid til. Den fortsatte usikkerhed om euroområdet integritet må overvindes, da den er skadelig for tilliden i befolkningen og erhvervslivet. Topmødet i juni 2012, herunder **vækst- og stabilitetspagten** og den planlagte finansiering heraf med 180 mia. EUR tillige med ECB's meddelelser om at **gøre, hvad der skal til** for at bryde den onde cirkel mellem svage banker, statsgæld og uholdbare rentespænd, giver grund til at have større tillid til den økonomiske ramme, der er under udvikling på EU-niveau. Europa har brug for en ny investeringspakke ⁽²⁾ til at rejse midler, der kan understøtte genindustrialiseringen, genskabe væksten og tackle arbejdsløsheden.

⁽¹⁾ Data fra Eurostat, <http://ec.europa.eu/eurostat/euroindicators>

⁽²⁾ En slags ny Marshallplan: se EØSU's udtalelse om vækst og statsgæld i EU: To nyskabende forslag, EUT C 143 af 22.5.2012, punkt 2.8 og 2.13, og Kommissionens grøn bog om langsigtet finansiering af den europæiske økonomi, COM(2013) 150 final/2 af 9.4.2013.

2.3 Men dette er ikke hele historien. De økonomiske stramninger har samtidig haft katastrofale konsekvenser for den sociale samhørighed, den sociale sikring, det inklusive arbejdsmarked og antallet af fattige. Der er nu 26 mio. arbejdsløse og 120 mio. mennesker, der lever i fattigdom eller er socialt udstødte i EU. Målene om økonomisk opsving, monetær stabilitet, bæredygtig vækst og konkurrenceevne vil ikke kunne nås uden en ny social dimension. At det forholder sig sådan, blev langt om længe erkendt på **Det Europæiske Råds møde den 14.-15. marts 2013**, hvor medlemsstaterne blev opfordret til at **gøre socialpolitikkerne til en faktor i den økonomiske styring først og fremmest ved at ændre fokus for det europæiske semester**, så det understøtter beskæftigelse, sociale investeringer, social inklusion og mainstreaming af sociale mål⁽³⁾. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg noterer sig dette nye fokus på socialpolitik på nationalt niveau, men mener, at det er EU, der må vise vejen med sociale foranstaltninger, sociale investeringer og social benchmarking.

2.4 Tiden er derfor kommet til at **opbygge den sociale søjle af ØMU'en** inden for rammerne af et socialt Europa, ellers vil borgernes opbakning til det europæiske projekt som helhed fortsat være i fare. Således er de nuværende sociale skævheder i Europa ikke blot undergravende for bæredygtige løsninger, der sikrer økonomisk vækst og social samhørighed, men er tillige et helt fundamentalt stridspunkt ved det kommende valg til Europa-Parlamentet i 2014 mellem dem, som ser en europæisk dimension i genopretningen, og dem, som falder tilbage på nationale alternativer. Ved valget til Europa-Parlamentet gælder det om at vinde tilhængere og stemmer. Det er vigtigt, at valget bliver et afsæt og ikke en bremse for **mere Europa, et Europa, der er tættere på borgerne, familierne og virksomhederne, et mere socialt Europa**.

2.5 **Grundlæggende sociale rettigheder** kan ikke adskilles fra borgerlige og politiske rettigheder, og det er en traktatfæstet forpligtelse at forsvare og fremme dem. Kommissionen og ECB skal som medlemmer af trojkaen sørge for, at de grundlæggende sociale rettigheder overholdes i alle deres aktiviteter. Inden for rammerne af ØMU'ens sociale dimension bør Kommissionen effektivt overvåge, evaluere og sikre fuld overholdelse af disse grundlæggende sociale rettigheder.

3. Mod et nyt europæisk socialt handlingsprogram og en social investeringspagt

3.1 Efter anmodning fra det franske EU-formandskab vedtog Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg i 2008 en sonderende udtalelse, hvori det konkluderede, at der var behov for at lancere et nyt **europæisk socialt handlingsprogram**. Udtalelsen omtalte udvalgets arbejde med at bane vej for

lanceringen af fællesskabspagten om arbejdstageres grundlæggende arbejdsmarkedsmæssige og sociale rettigheder, det europæiske sociale handlingsprogram fra 1989 og den deraf følgende EU-lovgivning på det sociale område vedrørende det indre marked, traktaten og EU's aktiviteter generelt. I udtalelsen anførtes det, at der er behov for et nyt europæisk socialt handlingsprogram, **»således at den sociale udvikling i EU kan følge med den økonomiske og markedsmæssige udvikling«**. Trods den opbakning til udvalgets forslag, der var at spore på det uformelle møde for ministre for beskæftigelse og sociale anliggender under det franske EU-formandskab, kom det desværre hurtigt til at stå i skyggen af den økonomiske krise og fem hektiske år, hvor man har forsøgt at redde ØMU'en og skabe tættere økonomisk samhørighed i euroområdet. Tiden må nu være moden til igen at arbejde videre med idéen om et nyt europæisk socialt handlingsprogram, så den sociale samhørighed ikke længere halter bagefter, og de nye former for økonomisk styring understøttes af socialpolitiske tiltag.

3.2 I udtalelsen fra 2008 plæderede udvalget for **flerniveauforvaltning** af et nyt europæisk socialt handlingsprogram baseret på lovforanstaltninger, arbejdsmarkedssdialog, dialog med borgerne, samregulering og selvregulering, åben koordinering, integration af socialpolitikken i andre politikker, forstærket samarbejde og borgernes initiativret. Indsatsformen blev kun rangordnet efter, hvilke foranstaltninger der fungerede bedst i forhold til bevarelse af **fællesskabsmetoden** og var forenelige med den nye horisontale **socialle klausul** (artikel 9 i TEUF). Der blev desuden efterlyst et finansielt tilsagn, f.eks. ved at gøre adgangen til Den Europæiske Socialfond lettere og anvende midlerne mere målrettet, samt en eventuel europæisk fond for social innovation til at støtte nye sociale eksperimenterende initiativer, og idéen om en »europæisk lånefacilitet til udbygning af social infrastruktur« blev lanceret.

3.3 Siden da har udvalget igen og igen gjort gældende, at **fællesskabsmetoden** bør anvendes, og den bindende karakter af den horisontale **socialle klausul** respekteres. Derudover har det helt konkret stillet forslag om lancering af en **europæisk social investeringspagt**, der skal garantere, at de økonomiske stramninger og halvautomatiske sanktioner som led i den økonomiske styring og gennemførelsen af det europæiske semester modsvars af analyser af de sociale konsekvenser, overholdelse af grundlæggende sociale rettigheder, en virkelig satsning på at nå Europa 2020-målet om mindskelse af fattigdommen og af den generelle udvikling i **»de sociale styringssystemer«** i EU.

3.4 Det glæder udvalget, at Europa-Parlamentet for nylig understregede **behovet for en ny »social pagt for Europa«**, for »benchmarks for beskæftigelse og social beskyttelse i reglerne om bindende tilsyn med budgetdisciplinen«, for at

⁽³⁾ Konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde den 14.-15. marts 2013, EUCO 23/13.

der i den årlige vækstundersøgelse tages hensyn til »den sociale models bæredygtighed« og for en »**integreret ramme for beskæftigelsespolitik og social- og arbejdsmarkedspolitik**« som en »**femte byggesten**« i køreplanen for ØMU'en ⁽⁴⁾. Det hilser endvidere Det Europæiske Råds mål om at forelægge foranstaltninger og en tidsbunden køreplan for ØMU'ens sociale dimension på sit møde i juni 2013 velkommen ⁽⁵⁾. Ligeledes har kommissær László Andor for nylig fremhævet behovet for en monetær union med et menneskeligt ansigt, og at den sociale dimension af ØMU'en ifølge ham må forstås således, at det med ØMU'ens regler, styringsmekanismer, finanspolitiske kapacitet og øvrige politikinstrumenter **formås på én og samme tid at opnås økonomiske resultater og social lighed** ⁽⁶⁾. Udvalget ser det også som et godt tegn, at formand Herman Van Rompuy på det sociale trepartstopmøde den 14. marts konkluderede: »Den europæiske sociale model er fortsat et vigtigt aktiv og en global konkurrencefordel«, og vi er »**nødt til at finde mekanismer, der kan bidrage til at mindske de sociale forskelle i vores Union**« ⁽⁷⁾. Den sociale investeringspakke, som Kommissionen har offentliggjort, fastlægger retningslinjer for, hvordan medlemsstaterne kan fremme den sociale beskyttelse og social inklusion ⁽⁸⁾, og peger mod udvikling af indikatorer for den sociale dimension. Udvalget mener imidlertid, at en »resultattavle« for beskæftigelsen og sociale skævheder i EU tillige kræver en mere forpligtende ramme for indsatsen i hele EU. Udvalget gentager derfor behovet for et omfattende proaktivt **europæisk socialt handlingsprogram**, der forvaltes på flere niveauer af bl.a. de kompetente EU-myndigheder, organer og interessenter, som berøres af såvel de lovgivningsmæssige som de ikke-lovgivningsmæssige foranstaltninger, og hvis formål som et minimum skal være at opfylde og gerne overgå de sociale mål i Europa 2020-strategien.

4. Konkrete forslag

EØSU støtter målene i Europa 2020-strategien, idet det understreger vigtigheden af at få vendt vores faldende konkurrenceevne, skabe mere vækst, få flere i arbejde og mindske fattigdommen. I tråd med artikel 9 i TEUF om »fremme af et højt beskæftigelsesniveau, sikring af passende social beskyttelse, bekæmpelse af social udstødelse samt et højt niveau for uddannelse, erhvervsuddannelse og beskyttelse af menneskers sundhed« ser udvalget gerne, at **EU forpligter sig** med et mere

⁽⁴⁾ Europa-Parlamentets betænkning med henstillinger til Kommissionen om rapporten fra formændene for Det Europæiske Råd, Kommissionen, Den Europæiske Centralbank og Eurogruppen: Hen imod en egentlig økonomisk og monetær union (2012/2151(INI)), s. 29, og den ledsagende udtalelse fra Europa-Parlamentets Udvalg om Beskæftigelse og Sociale Anliggender, forslag J og henstilling nr. 6.

⁽⁵⁾ Det Europæiske Råds konklusioner om fuldførelse af ØMU'en vedtaget den 14. december 2012, punkt 12b.

⁽⁶⁾ Tale ved László Andor, kommissær med ansvar for beskæftigelse, sociale anliggender, arbejdsmarkedsforhold og inklusion, til ETFS (28.1.2013, Madrid).

⁽⁷⁾ I centrum for mødet i dag står den sociale dimension af den europæiske sociale model, som fortsat et vigtigt aktiv og en global konkurrencefordel – bemærkninger fra formanden for Det Europæiske Råd Herman Van Rompuy efter det sociale trepartstopmøde, Bruxelles, 14.3.2013, EUCO 68/13.

⁽⁸⁾ Sociale investeringer i vækst og samhørighed, herunder gennem anvendelse af Den Europæiske Socialfond 2014-2020, COM(2013) 83 final.

bindende og ordentlig finansieret **socialt handlingsprogram** med følgende specifikke mål.

4.1 **Benchmarks for beskæftigelse og social inklusion** må medtages i **det europæiske semesters overvågningsrammer** for samordningen af de økonomiske politikker og strukturreformer. **Kvantificerbare europæiske beskæftigelsesrelaterede og sociale mål** skal modsvare og indgå i de regler for stabilitet og vækst, som er bestemmende for gælds- og underskudsmålene. Der bør konsekvent anvendes **justeringsmekanismer** til at mindske såvel makroøkonomiske som **sociale ubalancer** med det formål at fremme intelligent, bæredygtig vækst, kvalitetsbeskæftigelse og adgang til forsyningspligtigheder af høj kvalitet til overkommelige priser samt mindske de sociale uligheder i hele EU. Kortsigtede økonomiske resultater må ikke være til skade for langsigtede **investeringer i den sociale kapital**. De finanspolitiske konsolideringsforanstaltninger må bedømmes på deres indvirkning på væksten, beskæftigelsen og den sociale inklusion. Strukturreformer bør ledsages af **europæiske solidaritetsmekanismer**. For at sikre at en ægte økonomisk og monetær union har EU-borgernes opbakning, skal de nationale reformprogrammer ledsages af **en ordentlig social dialog og dialog med borgerne som et led i udviklingen hen imod en europæisk social dimension**, så målet ikke bliver den laveste fællesnævner med konkurrenter, der underbyder hinanden, løndeflation og faldende samlet efterspørgsel. **Der skal være garanti for frie og uafhængige kollektive overenskomstforhandlinger. Den europæiske arbejdsmarkedsdialog** bør have en væsentlig rolle i, hvordan den nye økonomiske styring udvikler sig og i praksis kommer til at fungere. **I hele EU skal de grundlæggende sociale rettigheder overvåges bedre og respekteres.**

4.2 **Den Europæiske Socialfond og Den Europæiske Fond for Tilpasning til Globaliseringen** må kunne yde støtte af en størrelsesorden, der står mål med, hvad formand Van Rompuy har kaldt en menneskelig tragedie og en social krise ⁽⁹⁾ udløst af den beskæftigelsesmæssige og sociale situation i Europa. Det er klart, at der derfor er behov for »en obligatorisk og omfattende revision af FFR« som krævet i Europa-Parlamentets beslutning af 13. marts ⁽¹⁰⁾. I forbindelse med de fleksibilitetsmekanismer, der nævnes i beslutningen, de igangværende forhandlinger mellem Europa-Parlamentet og Rådet og den

⁽⁹⁾ Resultatet er, at stadig flere mennesker simpelthen forlader arbejdsmarkedet, opgiver enhver form for uddannelse og løber risikoen for at blive marginaliseret (dette tal kan være helt oppe på 13 % for de 15-24-åriges vedkommende). Det er en menneskelig tragedie og en social krise. Formanden for Det Europæiske Råd, Herman Van Rompuy's tale i EØSU, Bruxelles, 17.1.2013, EUCO 13/13.

⁽¹⁰⁾ Europa-Parlamentets beslutning af 13. marts 2013 om Det Europæiske Råds konklusioner af 7.-8. februar om den flerårige finansielle ramme (2012/2803(RSP)), punkt 9.

stærkt ønskelige strukturelle revision af FFR efter valget af det nye Europa-Parlament må der som et minimum være en tilbagevenden til de beløb, der nævntes i Kommissionens oprindelige forslag, bl.a. via en mere hensigtsmæssig anvendelse af EU's egne indtægter og en væsentlig forøgelse af midlerne til den territoriale samhørighedsfond, socialfonden, til almen uddannelse og erhvervsuddannelse og til globaliseringsfonden.

4.3 Samtidig bør EU gøre mere for at **fremme ansvarlige sociale investeringer** og den positive rolle, **socialøkonomien** kan spille, bl.a. ved at genindføre europæiske statutter for foreninger og gensidige selskaber, ved eksplicit at inkludere programmer for etablering og udvikling af socialøkonomiske virksomheder i programplanlægningen for strukturfondene, ved at fremme social mærkning, kompenserende foranstaltninger og offentlige indkøbsmuligheder for virksomheder, der bevisligt har en samfundsnyttig værdi. Der bør også etableres **en europæisk fond for social innovation** med det formål at genskabe de vigtige tværnationale pilotprojekter rettet mod at bekæmpe forskelsbehandling og hindringer på arbejdsmarkedet, som fik revet grundlaget væk, dengang Kommissionen afviklede Equal-programmet.

4.4 Derudover er det helt afgørende at iværksætte alle de tiltag og beskæftigelsesforanstaltninger, der er nødvendige for at **genindustrialisere** Europa og opfylde målet om, at 20 % af BNP skal stamme fra industrien i 2020. EØSU understreger vigtigheden af, at virksomhederne er **konkurrencedygtige**, hvilket må sikres ved hjælp af en sammenhængende **europæisk ramme**.

4.5 EU må gøre en indsats for de unge eller risikere, at de unge for bestandigt vender ryggen til hele det europæiske projekt. **Ungdomsarbejdsløshedens** katastrofale omfang i Europa kræver et mere troværdigt EU-budget end de helt utilstrækkelige 6 mia. EUR, der foreslås afsat til **ungdomsbeskæftigelsespakken og ungdomsgarantien**, der skal hjælpe unge arbejdsløse i arbejde eller uddannelse, især de steder hvor behovet er størst. Tilføres den europæiske ungdomsgaranti ikke tilstrækkelige midler, er der en risiko for, at den vil blive opfattet som en skinforanstaltning. EU bør i højere grad vise vejen ved at indføre et **europæisk kvalifikationspas** som en udbygning af den europæiske referenceramme for kvalifikationer omfattende alle kvalifikationer og kompetencer erhvervet ved formel, uformel og ikke-formel uddannelse. Der er et åbenlyst behov for en **europæisk ramme for partnerskaber mellem skoler, virksomheder og arbejdsmarkedets parter** og for lignende strategiske synergier, således at videregående uddannelse og livslang læring sættes i centrum for jobskabelsen, udbudte og efterspurgte kompetencer bringes i overensstemmelse med hinanden, beskæftigelsesegnetheden øges, og innovation og iværksætterier fremmes. Det europæiske semester må

sikre, at offentlige investeringer i almen og erhvervsrettet uddannelse ikke bringes i fare af indgrebene for at reducere statsgælden og de nationale underskud.

4.6 **Reelle job, anstændigt arbejde og muligheden for at overføre sociale rettigheder må være kernen i et bæredygtigt europæisk genopretningsprogram.** Den europæiske sociale model er et aktiv, der kan bruges til at tiltrække udefra kommende investeringer og erhvervsudvikling i Europa. Den bør bruges som argument for skatteincitamenter for jobskabende aktiviteter, herunder for mikrovirksomheder og reelt selvstændige arbejdstagere. Beskæftigelses- og arbejdsmarkedspolitikker skal **garantere, at sociale og arbejdsmarkedsmæssige standarder** respekteres i hele EU. Konkurrenceevne og fleksibilitet må kobles sammen med anstændigt arbejde og lønninger, som ikke er fastlagt på et lavere niveau end fattigdomsgrænsen. **De europæiske arbejdsmarkedsparter har et særligt ansvar** for at løse problemet med **fattige arbejdstagere** i deres arbejdsprogram.

4.7 **EU må arbejde mere seriøst og konkret på at få nedbragt og udryddet fattigdom.** Således er de økonomiske og sociale fordele for Europa ved aktivt at nedbringe fattigdommen mere omkostningseffektive end den varige økonomiske og sociale skade, der bliver følgen af ikke at handle eller af foranstaltninger, der i praksis forværrer fattigdommen. Som et absolut minimum må der inden for rammerne af det europæiske semester arbejdes aktivt på at opfylde **Europa 2020-flagskibsforpligtelsen om at hjælpe 20 millioner mennesker ud af fattigdom** – den må ikke udhules af indgrebene for at reducere gælden. I første omgang kræver dette bedre indikatorer i hele EU til at måle virkningerne af fattigdom og sikre ordentlig overvågning og eventuel korrektion af nationale reformprogrammer eller spareforanstaltninger, som reelt forværrer fattigdommen og umuliggør genopretningen. EØSU er desuden i gang med at gennemgå medlemsstaternes **ordninger for garanteret minimumsindkomst** med det formål at finde og fremme god praksis i hele EU. Det har også støttet Europa-Parlamentets opfordring til at undersøge og overveje et lovforslag om indførelse af en passende minimumsindkomst på mindst 60 % af medianindkomsten i hver medlemsstat⁽¹⁾. Der kunne etableres en særlig **europæisk solidaritetsfond til bekæmpelse af fattigdom**, der inden for rammerne af det europæiske semester fungerer som en social stabiliserings- og justeringsmekanisme og yder støtte til denne slags indkomststøtteforanstaltninger. Udvalget gentager desuden sit forslag om at øremærke 20 % af ESF's midler til social inklusion og fattigdomsbekæmpelse.

⁽¹⁾ EØSU efterlyser en detaljeret køreplan for gennemførelsen af strategierne for aktiv inklusion på lokalt niveau. Det støtter Europa-Parlamentets opfordring til Kommissionen om at undersøge konsekvenserne af et lovforslag om indførelse af en passende minimumsindkomst på mindst 60 % af medianindkomsten i hver medlemsstat (EUT C 248/130 af 25.8.2011).

4.8 **EU-lovgivning om tilgængelighed er nødvendig for at garantere handicappedes ret til fri bevægelighed og adgang til varer, tjenesteydelser og bygninger.** I den henseende ville et **europæisk mobilitetskort** være et konkret og effektivt redskab. Kommissionen bør endvidere udvikle et **konsekvensanalyseredskab vedrørende FN's konvention om handicappedes rettigheder** og medtage dette som en faktor i den europæiske semesterproces.

4.9 **Ligeledes bør der udformes en EU-metode og –ramme bestående af sammenlignelige og målbare indikatorer for sundhedsbeskyttelse og mindskelse af ulighederne på sundhedsområdet,** så situationen i medlemsstaterne kan analyseres som led i det europæiske semester.

4.10 **Benchmarks for samfundsudviklingen i hele EU** og retningslinjer for god praksis for forening af arbejds- og familieliv, børnepasningsordninger, aktiv aldring, frivilligt arbejde, ret til bolig og bekæmpelse af hjemløshed bør også omfattes af den sociale dimension af det europæiske semester.

4.11 Indvandrede arbejdstagere bidrager positivt til den økonomiske udvikling og velstanden i Europa. EU's procedurer for indvandring af arbejdskraft skal være lovlige og gennemsigtige. Indvandringslovgivningen skal respektere menneskerettighederne og garantere ligebehandling. Efter EØSU's opfattelse bør EU styrke sine integrationspolitikker og kampen mod racisme, fremmedhad og forskelsbehandling af indvandrere og mindretal.

4.12 En forudsætning for, at genopretningen bliver varig, er større økonomisk og monetær symmetri og større social samhørighed overalt i EU. Et europæisk socialt handlingsprogram med de specifikke mål, der er opregnet ovenfor, vil medvirke til at danne et mere sammenhængende socialt grundlag for en fælles indsats og for, at EU kan genetablere kontakten med borgerne. Den bedste løsning vil derfor være at genskabe den sociale balance i såvel EU som ØMU'en i overensstemmelse med nærhedsprincippet dynamisk fortolket. Viser det sig imidlertid, at der ikke er den nødvendige konsensus eller politiske vilje til at puste nyt liv i EU's sociale dimension, foreslår EØSU et forstærket samarbejde inden for ØMU'en med egne økonomiske midler, en supplerende socialfond, en pagt for sociale fremskridt i Europa baseret på demokratiske og klare aftalebestemmelser lig dem, som gælder for den økonomiske og monetære konvergens, og sociale standarder, mål og stabiliseringsmekanismer (det skal drøftes med arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet, om og hvordan en arbejdsløshedsforsikring eller en arbejdsløshedsunderstøttelsesordning i ØMU'en - som kommissær Andor for nylig har stillet forslag om - kan være hensigtsmæssig), således at de finanspolitiske, budgetmæssige og monetære stabiliseringsmekanismer i en tættere Økonomisk og Monetær Union - ØMU - får en social pendant.

4.13 **Aftalemæssige forpligtelser om konkurrenceevne og vækst,** som blev drøftet på EU-topmødet i december, skal være **demokratisk kontrollerbare** og ikke bringe Europas sociale markedsøkonomi, som nævnes i artikel 3, stk. 3, i EUT, i fare. Der er også behov for en bedre definition og klarere bestemmelser om de **solidaritetsmekanismer, der skal understøtte** landenes indsats, som efterhånden vil kunne udvikle sig til egentlige finansielle overførsler. Startbudgettet er på 50-100 mia. EUR finansieret via mekanismer lig dem under den europæiske stabilitetsmekanisme (ESM).

4.14 For at opnå denne bedre balance i forhold til den sociale markedsøkonomi, som nævnes i traktaten, er det ikke blot kommissæren med ansvar for økonomiske og monetære anliggender, der skal tildeles en vigtigere rolle internt i Kommissionen, også **kommissæren med ansvar for beskæftigelse, sociale anliggender og arbejdsmarkedsforhold skal have styrket sin position.** Ligeledes bør Økofin-rådets stadig større indflydelse opvejes af en **tilsvarende styrkelse af EPSCO-rådet.**

4.15 I forbindelse med den økonomiske og sociale styring i EU og særligt i henseende til det europæiske semester og Europa 2020-strategien er det også yderst vigtigt, at både **Europa-Parlamentets og de nationale parlamenters** rolle styrkes, og at der er garanti for, at **arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationer** inddrages mere på alle niveauer i de politiske forhandlinger.

5. Forslag til overvejelse

5.1 Europæiske sociale obligationer

5.1.1 Sideløbende med ovennævnte forslag kunne det måske overvejes yderligere, hvordan Europas borgere, civilsamfund og virksomhedsinteressenter i øvrigt kan være med til at relancere et socialt Europa, nærmere bestemt ved at skabe opbakning til og udstede **europæiske sociale obligationer.** I en tid med knappe offentlige ressourcer ville man med et sådant initiativ kunne rejse yderligere midler til klart definerede formål fra de betydelige reserver, der findes i ubrugte private opsparinger.

5.1.2 Initiativet skal holdes adskilt fra de igangværende drøftelser om udstedelse af stabilitetsobligationer (for at gøre gælden til et fælles ansvar) og genopretnings- og vækstobligationer (som led i en pakke for at stimulere økonomien). De **europæiske sociale obligationer** skal nemlig ikke finansieres over statskasserne eller samfinansieres via EU's budgetmekanismer,

men i stedet erhverves og investeres i af private borgere, virksomheder, fagforeninger og civilsamfundsgrupper, som er parate til at tage et socialt ansvar enten individuelt eller på vegne af en virksomhed ved at deltage i en **europæisk fond for sociale foranstaltninger**, som de selv finansierer og forvalter, og som giver en rimelig rente og har almennyttig karakter. Den skal kontrolleres og reguleres på gennemsigtig vis, og de kompetente EU-myndigheder skal medvirke til dens etablering og garantere for det nødvendige beløb.

5.1.3 **De kompetente EU-myndigheder skal bistå med logistikken** i forbindelse med udstedelsen af obligationerne, men **ordningen forestås af borgerne selv og forvaltes i fællesskab af de private, økonomiske og offentlige interessenter**, som vælger at deltage i den og tage et ansvar for den europæiske fond for sociale foranstaltninger. De køber, samler og investerer i obligationer i sociale programmer efter eget valg, helst **inden for rammerne af det foreslåede europæiske sociale handlingsprogram** med teknisk bistand fra de relevante EU-institutioner og rådgivende organer med henblik på at verificere den finansielle levedygtighed og de mulige sociale virkninger. **Denne type sociale investeringer kunne bl.a. være i:** socialt boligbyggeri, kooperative projekter og socialøkonomiske virksomheder, støtte til selvhjælpsgrupper, gensidige foreninger, lokale social- og sundhedstjenester, uddannelses- og omskolingsnetværk, social innovation, forskning og udvikling, lån og partnerskaber til udvikling af infrastruktur, landboturisme, udvekslingsrejser, kulturelle aktiviteter, velgørende foranstaltninger osv.

5.1.4 Senere kan der ses på mere strukturerede planer for udviklingen af disse europæiske sociale obligationer, f.eks. kunne der udvikles forskellige typer af sociale obligationer, som fremmes og forvaltes på lokalt og/eller nationalt niveau af de nævnte aktører. Forudsat at de opfylder betingelserne i den generelle EU-ordning, for så vidt angår både målsætninger og forvaltningsmetoder, vil disse obligationer kunne certificeres, så de kan inkluderes i den generelle ordning og dermed også give dem, der køber dem, mulighed for skattelettelse.

5.1.5 **Forvaltningsorganet for den europæiske fond for sociale foranstaltninger** skal bestå af interessenterne i ordningen, som skal være repræsenteret forholdsmæssigt svarende til deres investering i europæiske sociale obligationer, og bistås

logistisk og med rådgivning af de relevante EU-organer (herunder EØSU).

5.2 Europæisk uddannelsesnetværk for arbejdsløse arbejdstagere

5.2.1 Massearbejdsløsheden i Europa forsvinder ikke på kort til mellemlang sigt, uanset om vækstprognoserne bliver mere positive i 2014, og virkningerne af de stimulerende foranstaltninger begynder at kunne mærkes overalt i EU. Arbejdsstyrken må i højere grad se det europæiske arbejdsmarked som et redskab for den frie bevægelighed, så kvalifikationer flytter derhen, hvor der er behov for dem, og kvalifikationer erhverves og kan tages med hjem og videreudvikles. Det er absolut nødvendigt, at arbejdsstyrken er aktiv, helst i beskæftigelse, eventuelt deltidsbeskæftigelse, eller hvis det ikke er muligt i uddannelse eller under omskoling. Det er vigtigt at sikre, at uddannelsen er effektiv, fremsynet, innovativ og opfylder behovene på arbejdsmarkedet. Mange uddannelsesordninger er kortvarige uden udsigt til et permanent job. Ældre arbejdstagere, der mister deres arbejde, er mindre tilbøjelige til at deltage i denne slags ordninger. Det er værd at se nærmere på en mere langsigtet tilgang med et europæisk perspektiv, bl.a. med udgangspunkt i gennemprøvet bedste praksis i Europa såsom voksenuddannelsesprogrammer gennemført i Sverige i perioden 1997-2002 og vekseluddannelsessystemerne i Tyskland og Østrig. EU kunne eventuelt bistå med at etablere et **europæisk uddannelsesnetværk for arbejdsløse arbejdstagere** med det formål at tilbyde vidtspændende toårige uddannelsesforløb, der skal gøre det muligt at skifte karriere eller ved hjælp af udvekslingsordninger at arbejde eller uddanne sig i en anden medlemsstat, idet der udstedes **uddannelsesvouchere, der giver meritoverførsel** og gælder på tværs af landegrænser, således at deltagerne erhverver faglige kvalifikationer, der anerkendes gensidigt i alle landene.

5.2.2 Med en sådan ordning ville man – forudsat at den tildeles tilstrækkelige ressourcer og indføres af mange medlemsstater – på grundlag af specifikke aftalemæssige ordninger med de arbejdstagere, der frivilligt vælger at deltage, kunne fastholde et betydeligt antal langtidsløse, som ellers ikke ville have fundet arbejde, i beskæftigelse af høj kvalitet. Dette ville have positive virkninger såvel for de berørte personer som for den samlede sociale kapital i landene i Europa.

Bruxelles, den 22. maj 2013

Henri MALOSSE

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg